

1. Inleiding

Stichting Koninklijke Rotterdamse Diergaarde (beter bekend staand als “Diergaarde Blijdorp”) is met zo’n anderhalf miljoen bezoekers per jaar één van de meest bezochte attracties van Nederland. Op ongeveer 30 hectare leven ruim 10.000 dieren van 600 verschillende soorten. Hoewel opgericht in 1857 is Diergaarde Blijdorp tevens één van de modernste dierentuinen van Europa; de dieren leven in zo natuurlijk mogelijke verblijven, in natuurlijke groepen, vaak ook vergezeld van andere soorten. Naast het bieden van een leuke dag uit, staat de Diergaarde ook bekend als educatief; ruim 50.000 schoolkinderen worden per jaar ontvangen, maar ook de overige bezoekers wordt op aantrekkelijke wijze verteld over natuur en milieu plus de rol die mensen zelf kunnen spelen bij de instandhouding ervan. Daarnaast is een belangrijk speerpunt van de Diergaarde de instandhouding van dier- en plantensoorten en het faciliteren van toegepast wetenschappelijk onderzoek. Vanuit de Diergaarde wordt het wereldwijde fokprogramma van de kleine panda gecoördineerd, alsmede het Europese fokprogramma van de Aziatische olifanten. Er wordt onder andere veel onderzoek gedaan naar herpes bij olifanten en het bestrijden en voorkomen daarvan.

Een van de hoofdattracties van de Diergaarde is het Oceanium: een groot complex waar de bezoeker een reis maakt over de bodem van de Atlantische Oceaan en langs de kust van midden- en Zuid Amerika. Men komt oog in oog te staan met reusachtige haaien, maar ook met kleurrijke toekans, giftige slangen, koningspinguïns en reuzenschildpadden. Tot de andere attracties van de Diergaarde horen onder andere de grootste vlindertuin van Europa, een Aziatisch gebied inclusief een modern verblijf voor een kudde Aziatische olifanten met jongen, een gorillaverblijf met de beroemdste Rotterdammer, Bokito, en een groot giraffenverblijf.

Diergaarde Blijdorp heeft ook 21 Rijksmonumenten op haar terrein staan en beoogt ook deze als creaties van architect Sybold van Ravesteyn en als cultureel erfgoed in stand te houden.

2. Het doel van de instelling

Het leven op aarde hangt op een fascinerende manier samen. Dieren, planten en mensen zijn afhankelijk van elkaar. Het maakt ons verantwoordelijk en is tegelijkertijd een bron van inspiratie. Diergaarde Blijdorp inspireert mensen om samen te werken om de aarde, die we delen, te beschermen.

De Diergaarde is een landelijke attractie; bezoekers komen vanzelfsprekend voor een groot deel uit de regio Rijnmond, maar de Diergaarde heeft met haar toonaangevende manier van huisvesten van dieren, en met het geven van moderne educatie en het doen van toegepast wetenschappelijk onderzoek en de instandhouding van dier- en plantensoorten een nationale en zelfs internationale uitstraling. Mede daarom is het één van de meest sterke merken van Nederland. De Diergaarde richt zich op jong en oud en biedt dan ook

voor elk wat wils: voor de kinderen is er een kinderboerderij en een grote speeltuin, terwijl er rekening met volwassenen gehouden is, bijvoorbeeld door een publiekslaboratorium en veterinaire centrum.

Diergaarde Blijdorp wil op bescheiden wijze bijdragen aan de instandhouding van de aarde, door een brede collectie dieren op verantwoorde en inspirerende wijze te tonen aan het publiek, met als doel om de bezoekers zich bewust te maken van de diversiteit op aarde, zodat zij zich zelf actief gaan inzetten om deze aarde te beschermen.

Stichting Koninklijke Rotterdamse Diergaarde is een Stichting zonder winstoogmerk. De Raad van toezicht is onbezoldigd en de medewerkers volgen een CAO en er is geen structuur van bonussen en extra beloningen. Alle middelen die de Diergaarde ontvangt, worden aangewend voor het bovengenoemde doel.

3. Werkzaamheden van de instelling

De Diergaarde blijft continu in verandering om voor te blijven lopen op maatschappelijke ontwikkelingen en bezoekers steeds te blijven verrassen met eigentijdse presentaties van dieren en planten, waarbij het welzijn van de dieren gegarandeerd is en de bezoekers dat ook als zondanig ervaren.

Middels een Masterplan worden in de Diergaarde telkens twee grote projecten aangepakt (nieuwbouw of grootscheepse renovatie). Deze projecten dienen allen extern gefinancierd te worden, daar de Diergaarde de haar beschikbare middelen aanwendt ten behoeve van de doelstellingen op gebied van recreatie, educatie, natuurbehoud en toegepast wetenschappelijk onderzoek.

Voor de komende jaren ligt er een Masterplan, waarbij Diergaarde Blijdorp stap voor stap gemoderniseerd wordt en de monumenten in oude luister hersteld worden. Op deze manier ontstaat een symbiose tussen aandacht en respect voor de historie en oog voor het heden en de toekomst en blijft de Diergaarde voor een breed publiek aantrekkelijk. Projecten van de Diergaarde kenmerken zich dan ook door een brede variatie in aandachtsgebieden. Een groot aantal projecten heeft een ‘monumentcomponent’, een diervelzijnscomponent en een educatieve invalshoek. Voor particulieren en fondsen en stichtingen van diverse invalshoeken valt er dus een geschikt project in Diergaarde Blijdorp te vinden, waarbij er, indien gewenst, exposure naar een breed en groot publiek mogelijk is.

In 2014 wordt er gewerkt aan “het Hart van Afrika”. Hier worden twee monumentale dierenverblijven en de monumentale waterlelievijver, alleen creaties uit de jaren dertig van de vorige eeuw, in oude eer en glorie hersteld. Tegelijkertijd worden hier verblijven gerealiseerd voor zoogdieren vogels uit centraal Afrika: penseelzwijnen, bosbuffeltjes en okapi’s, samen in een grote doorloopvolière met tientallen vogelsoorten uit hetzelfde gebied, zoals toerako’s en neushoornvogels.

Ook wordt 2014 de voormalige theeschenkerij gerestaureerd; dit wordt ook in allure hersteld door hier een restaurant met als naam “De poort van Azië” in te brengen. Vanuit het terras kijken de bezoekers uit op de mooie olifantenkudde van de Diergaarde. Gelijktijdig wordt het gespiegelde rijksmonument: de giraffenstal gerestaureerd en geschikt gemaakt voor het huisvesten van een kleine familiegroep Aziatische leeuwen. Deze soort komt uitsluitend voor in het Gir-Reservaat in India, waar er nog ongeveer 300 leven. De

Diergaarde heeft deze soort al een aantal jaar in de collectie, maar wil hen hier een perfect op de soort toegeschreven verblijf bieden, uiteraard met aantrekkelijke en interactieve educatie.

In 2015 wordt het monumentale roofdierengebouw gerestaureerd en verbouwd tot royaal verblijf voor een kolonie levendige Afrikaanse apen. Dit project wordt in 2014 opgestart en indien er voldoende financiering gevonden wordt, in 2015 opgepakt.

Verder wordt vanaf 2015 het Oceanium geheel opgeknapt. In dit complex maken de bezoekers een reis vanaf Schotland over de bodem van de Atlantische oceaan met grote haaien naar het Caribische gebied en dan zuidwaarts naar de Falklands met koningspinguïns om vervolgens via de westkust van Amerika met reuzenschildpadden, bij de Californische zeeleeuwen te eindigen. Dit vooruitstrevende complex werd in het jaar 2000 geopend en is, bijna 15 jaar na dato nog steeds maatgevend in de dierentuinwereld. Er zijn echter in die periode bijna 25 miljoen mensen door het complex getrokken, diverse installaties beginnen slijtage te vertonen en ook is de vooruitstrevende educatie van de millenniumwisseling wel aan een opfrisbeurt toe. Daarom wordt vanaf 2015 het hele Oceanium deel voor deel onder handen genomen, zowel voor als achter de schermen. Sommige delen zullen blijven zoals ze zijn en alleen opgeknapt worden, maar grote delen zullen ingrijpend aangepast worden om de voortrekkersrol op gebied van het houden en presenteren van dieren, techniek en educatie en natuurbehoud te kunnen blijven vervullen. Dit grote project valt uiteen in tientallen deelprojecten, waarvoor telkens aanvullende financiering gezocht wordt.

Na 2015 zal ook het uit 1993 stammende olifantenverblijf opgeknapt en vergroot moeten worden. Dat laatste gebeurt door zowel binnen als buiten uit te breiden en buiten nieuwe afscheidingen tussen bezoekers en olifanten te realiseren, inclusief het herstel van een monumentale weg door de Diergaarde, waarbij de bezoekers tevens de mogelijkheid hebben tussen de olifanten te staan.

4. Organisatie-structuur

Diergaarde Blijdorp wordt bestuurd door één directeur-bestuurder, ir. M.S.P. Damen, die verantwoording aflegt aan de (onbezoldigde) Raad van Toezicht. Voor de samenstelling van de Raad van Toezicht wordt verwezen naar het jaarverslag van de stichting, elders op deze website. De directeur-bestuurder wordt ondersteund door drie stafafdelingen (fondsenwerving/woordvoering, P&O en financiële bedrijfsvoering) en vier clusters (Facilitair, Dier&Plant, Service en MES – Marketing, Educatie, Communicatie en Sales). Iedere stafafdeling en ieder cluster heeft een hoofd en deze vormen samen met de directeur het Managementteam. Dit MT komt wekelijks bijeen om te besluiten over strategie, beleid en dagelijkse zaken.

Per 1 januari 2014 kent het MT de volgende samenstelling:

M.S.P. Damen (directeur – bestuurder), W.E.R. de Jong (P&O), J.L.W. Flach (financiële bedrijfsvoering), J.D.H.H. Klapwijk (fondsenwerving en woordvoering), mw. E.A. Huls (MES), C.Y. Wu (Facilitair), mw. M.E. Verstraaten (Service) en H. Schmidt (Dier&Plant).

5. Financiering en schenkingsbudget

De Diergaarde heeft in 2012 een toekomstplan voor een levensvatbare Diergaarde gepresenteerd aan medewerkers, O.R., vakbond, Raad van Toezicht, kredietverstrekkers en gemeente. Dit toekomstplan laat zien dat een duurzame bedrijfsvoering mogelijk is met een nieuw commercieel plan, een meerjaren onderhoudsplan en een reductie van de personeelskosten door een reorganisatie en de overstap van de Gemeente CAO naar de Leisure CAO. In 2013 kreeg dit toekomstplan haar beslag. De gemeente en de banken houden een vinger aan pols, en tonen zich tevreden over de voortgang.

Het vermogen van de Diergaarde is niet liquide, maar zit in de onroerende goederen van de Diergaarde, die echter niet verpandbaar zijn. Met de inkomsten uit entree, horeca en retail is de Diergaarde in staat haar lopende kosten te betalen en bescheiden onderhoud uit te voeren. De grootste kostenposten voor de Diergaarde vormen personeelskosten (40%), rente en aflossing (20%), onderhoud (12%) en energie (8%). De overige kosten bestaan onder andere uit voedsel voor de dieren, diertransporten, verzekeringen, kantoorkosten en marketingkosten.

Voor nieuwbouwprojecten wordt echter een beroep gedaan op externe partijen. Een belangrijke vaste sponsor van de Diergaarde is de Vereniging Vrienden van Blijdorp, een supportersclub met ongeveer 5.500 leden, die de Diergaarde moreel en financieel ondersteunen. Daarnaast worden er regelmatig giften van stichtingen, fondsen en particulieren ontvangen, welke 100% ingezet worden om restauraties en nieuwbouw uit te voeren. In totaal ontvangt de Diergaarde gemiddeld één miljoen Euro per jaar, dat aangewend wordt ter verbetering van de Diergaarde in de ruimste zins des woords (verblijven, educatie, monumenten). Een deel van dit geld is gelabeld en wordt gebruikt voor het bestemde doel. Ongelabelde gelden worden besteed aan minder opvallende maar even noodzakelijke aanpassingen, zoals de infrastructuur (vervangen riolering, waterleidingen, verwarmingen et cetera).

6. Vermogens-beheer

De Diergaarde heeft zelf geen liquide vermogen. De reguliere inkomsten worden uitgegeven aan de onder punt 6 genoemde kostenposten. Diergaarde Blijdorp heeft een lange wensenlijst, van zaken die aangepakt moeten worden, ter verdere verbetering van het welzijn van de dieren, het verhogen van de impact daarvan door interactieve en aantrekkelijke educatie, het bijdragen aan wetenschappelijk onderzoek en fokprogramma's en de instandhouding van monumenten. Zodra een gift beschikbaar komt, wordt die gelijk ingezet, indien mogelijk en gewenst met de schenker, ten behoeve van één van bovengenoemde doelstellingen. De Diergaarde heeft dus geen vermogen 'achter de hand' en dat wordt dus beheerd nog belegd.

7. Bijlagen

- Statuten
- Jaarrekening
- Uittreksel Kamer van Koophandel
- Organogram